

Macron – EU's store redningsmand eller en fuser?

Af Erling Bjøl

Kan Frankrigs præsident styre Frankrig og EU sikkert gennem de turbulente internationale vande?

Når man er blevet meget gammel, er man tilbøjelig til at anlægge meget lange tidsperspektiver, både når man ser tilbage, og når man prøver at se fremad. Sådan indledte Helmut Schmidt sin sidste store tale, som Sozialdemokratische Partei Deutschlands' (SPD) formand Frank Walter Steinmeyer havde indbudt ham til at holde på partiets kongres i 2011. Da Schmidt blev født i 1918, anloges verdens samlede befolkning til omkring to milliarder mennesker. Nu er vi syv milliarder. I 2050 kan vi blive ni milliarder, hvis udviklingen fortsætter i samme tempo. Samtidig bliver den europæiske befolkning ældre og ældre og

skrumper og skrumper, sådan at den i 2050 kun vil udgøre 7 procent af den samlede verdensbefolkning, mens den i 1950 var på 20 procent. I løbet af de sidste 50 år er Europas andel i verdensproduktionen skrumpet fra 30 til 10 procent. Schmidt fremhævede her især Kina, hvis fænomenele opsving han selv havde været med til at sætte

Selv i Frankrig blev Macron først rigtig kendt ved sin afsluttende tv-debat med den rapkæftede populistiske kandidat, Marine le Pen, som han gjorde forvirret og mundlam ved sin uforstyrrelige alvidenhed.

i gang som rådgiver for den lille ror-gænger Deng Xiao Peng, der fra 1978 omsider havde fået magten. Nu måtte Schmidt afslutte sin sidste store tale med en advarsel til europæerne om, at verden ville blive et "duomvirat" mellem Washington og Peking, hvis ikke

Erling Bjøl (f. 1918) er politolog, historiker og journalist, dr.scient.pol. Erling Bjøl var udenrigspolitisk medarbejder ved Information og Politiken indtil 1963, da han blev professor i statskundskab ved Aarhus Universitet med ansvar for opbygningen af det nye fag international politik (1963-83).

Den Europæiske Union fik skabt et mere handledygtigt samarbejde.

Svaret på disse problemer blev givet af Emmanuel Macron, som Schmidt nok aldrig havde hørt om, da han døde i 2015. Selv i Frankrig blev Macron først rigtig kendt ved sin afsluttende tv-debat med den rapkæftede populistiske kandidat Marine Le Pen, som han gjorde forvirret og mundlam ved sin uforstyrrelige alvidenhed. Med Macrons sejr ved præsidentvalget i maj 2017 blev forholdet mellem Tyskland og Frankrig det bedste siden Schmidt og Giscard d'Estaing først havde været finansministre, Schmidt derpå forbundskansler fra 1974, og Giscard d'Estaing præsident til 1981.

Interesserede kunne finde en yderligere beskrivelse af alle de reformer, Macron ville gennemføre, i en bog han havde kaldt *Revolution*, der kunne fås i supermarkedet. Han havde forladt den socialistiske regering, fordi den ikke turde forsøge at få dem sat i gang. Da mange ideer om indre reformer blev hentet fra de nordiske lande, især fra Sverige og Danmark, kom der snart en bog af Alain Lefebvre, der hed *Macron le Suédois* (Svenskeren Macron). At han udenrigspolitisk var overbevist europæer, viste han dog ved indsættelseshøjtideligheden til tonerne af Europahymnen og med det blå stjernebesatte Europa-baner bag talerstolen side om side med trikoloren.

Fru Merkel viste sin utilslørede glæde ved hans sejr. En mand, der havde giftet sig med en 24 år ældre kvinde, der havde forelsket sig i ham, da han var gymnasiast, og stadig var en flot

og værdig værtinde i Elysee-palæet. Politisk viste han straks den vægt, han lagde på forholdet til Tyskland ved at tage den tyskuddannede Edouard Philippe, borgmester i Le Havre, til premierminister og endnu en tysktalende politiker fra Normandiet, Bruno le Maire, til økonomiminister.

Forbundsdaysvalget i september viste dog, at mange tyskere nu havde glemt Helmut Schmidts advarsel om, at Tyskland ikke i en overskuelig fremtid kunne blive "et normalt land", idet de havde begået historiens mest uhyrlige forbrydelse med udryddelsen af seks millioner jøder under Anden Verdenskrig. I 2014 havde fru Merkel søgt at bøde på det ved at åbne grænserne for en massetilstrømning af flygtninge. Det førte til, at hun blev stærkt svækket ved valget, og at der kom til at gå syv måneder, før hun kunne danne regering.

To dage efter forbundsdaysvalget talte Macron på Sorbonne, hvor han præsenterede sine visioner for Europa. At hans horisonter gik videre end til Europa, viste han straks ved en rejse til det fransksprogede Vestafrika, hvor han besøgte det førende afrikanske universitet i Ouagadougou, Burkina Faso. Da han ankom, hujede studenterne, men hyldede ham, da de havde hørt hans tale om Afrikas fremtid.

I december 2017 afholdt Macron et klimatopmøde i Paris, hvis hovedtema var global opvarmning. USAs nyvalgte præsident Donald Trump kom dog ikke. Han kendte ikke til nogen opvarmningsrisiko. Kina viste sig til gengæld mere medgørlig end på klimakonferencen i København otte

På kinesisk blev Macrons navn "ma ke long", hvilket betyder hest dresserer drage.

år tidligere. I mellemtiden havde man i storbyerne mærket nogle af følgerne af den industrielle rekordvækst, der var kommet i gang, siden den lille rorgænger Deng Xiao Peng var kommet til magten i 1978. Dette var sket blandt andet med rådgivning fra Helmut Schmidt i "halvandet årti", som han har beskrevet i sit memoireværk "Ausser Dienst".

Macron indledte året 2018 med en rejse til Kina for at besøge den nye silkevej fra Kina til Europa, som var et andet resultat af det trediveårige kinesiske mirakel. Hans medfølgende økonomiminister lod kineserne klart forstå, at Silkevejen ikke bare førte fra Kina til Europa, men også fra Europa til Kina. På kinesisk blev Macrons navn "ma ke long", hvilket betyder 'hest dresserer drage'. Ifølge eksperter kunne man også have valgt et andet tegn end 'ke'.

At Macron blev betragtet som hesten, der trak for, blev der rig lejlighed til at vise. Næste stop blev World Economic Forum i Davos. Her havde Xi Jinping året før haft hovedrollen. Nu var det Macrons tur. Han leverede svaret på de problemer Helmut Schmidt i sin sidste tale havde set som vor tids største: den eksplosive befolkningsvækst. Den var nu især i gang i Afrika og ville føre til nye flygtningestrømme mod Europa. Svaret var at investere i nye arbejdspladser i Afrika, men samtidig gøre kapitaltilførslen betinget af, at piger kom i skole på lige

fod med drenge, og kvinder blev lige-stillede med mænd. En mere human metode end Mao Tse Tungs et-barns-system, der havde ført til, at så mange pigebørn blev dræbt ved fødslen, at der blev et sådant underskud på kvinder, at befolkningsvæksten gik i stå. Det havde den store rorgænger nok ikke forudset, men han kendte til de uhyrlige følger af verdens første store overbefolkningskrise, der var sket i Kina efter Opiumskrigen i 1842.

I november måned 2018 mindedes man afslutningen af Første Verdenskrig; hovedudfordringen var, at ikke lade det slå skår i det gode forhold, som fandtes mellem Berlin og Paris. En egentlig sejrsmåske deltog Macron ikke i, selv om den blev afholdt for et slag, der havde stået i nærheden af hans egen hjemby Amiens. Endda et slag, som blev vendepunktet. For her blev den sidste tyske storoffensiv mod Paris standset af en ny form for krig, som en jødisk general fra Australien, John Monash, endelig fik lov til at afprøve i praksis. En massiv indsats af de nye pansrede kampvogne, der omsider var blevet sat i produktion, mod fjendens linjer med støtte fra luften. Der gik panik i den tyske generalstabschef Ludendorff, så han bad sin chef Hindenburg om at søge våbenstilstand. Det tog dog tre måneder, inden man fra den amerikanske præsident fik løfte om, at våbenstilstanden blev afholdt som en afslutning af Første Verdenskrig. Men mens Macron lod australierne og briterne fejre det som en sejr, afholdt han den 11. november en storslået verdensfredshøjtidelighed for afslutningen af krigen, hvori der

var en fin plads til fru Merkel, og som også Danmark, der havde været neutral, kunne deltage i. Så meget mere, som det var det eneste land, der havde overholdt den demokratiske præsident Wilsons betingelser, der gjorde det muligt for den socialdemokratiske præsident i den nye republik at fortælle soldaterne, at de var *im Felde ubesejgt* (Ubesejret på slagmarken).

Den førende tyske panzer-strateg, general Heinz Guderian, der havde oplevet slaget ved Amiens i 1918, besejrede i 1940 Frankrig, fordi man ikke havde villet lytte til den unge officer de Gaulle, der i 1934 forgæves havde forsøgt at få omdannet den franske hær. De Gaulles krigsfangenskabs-kammerat fra 1916, Mikhail Tukhatjevskij, der var flygtet til den Røde Hær, blev den generalstabschef, der indførte de Gaulles ideer i den russiske hær. Men i 1937 blev han udryddet sammen med det russiske officerskorps af Stalin. Han fik derfor hovedansvaret for de enorme russiske tab, som den Røde Hær led under Anden Verdenskrig. Men Stalin beholdt sin magt i Sovjetunionen indtil sin død i 1953.

Macron udnævnte som udenrigsminister Jean-Yves le Drian, som i mange år var borgmester i Frankrigs vigtigste orlogsbasis, Lorient. Ligesom i Danmark havde tyske søfolk ikke efterladt et alt for godt indtryk her. Der var ganske vist ingen jøder at hjælpe over Sundet, men det havde været orlogshavn for tyskernes vigtigste våben, ubådene. De havde dog mest været til søs, så der var gode arbejdspladser for værfterne i Lorient. Nu er det franske atomubå-

de, der holder til her, men også andre orlogsfartøjer, for med den nye havretskonvention er der blevet nok at se til. Den drejer sig om kysterne i den franske del af Vestafrika med alle de småøer, som ikke interesserede verdens førende flådemagt, Storbritannien, men som Frankrig fik lov at beholde. Efter den nye havretskonvention er Frankrig nu blevet verdens næststørste og i besiddelse af et søterritorium over alt. Frankrig har solgt ubåde til Australien og jagere til Indien og har sit bedste fodfæste i Ny Caledonien. Det giver også en tilstedeværelse langs Kinas nye Silkevej syd om Asien, der giver problemer og muligheder, som Macron interesserer sig for, mens briterne med Brexit har svært ved at finde ud af, hvad de vil.

Inden Xi Jinping i foråret 2019 tog på sin store officielle rundrejse i Europa, nåede Macron at tage endnu et smut til Afrika, denne gang til Østafrika, som kineserne var særligt interesserede i. Det blev til besøg i Kenya, hvorfra Obamas familie stammede, og Etiopien, der var det bedste eksempel på, hvordan et afrikansk land kunne udvikles økonomisk og flere forskellige nationaliteter lære at leve sammen. I begyndelsen havde de fået støtte fra kineserne, der især var gode til at anlægge infrastrukturer. Men efterhånden havde etiopierne fundet ud af fordelene ved at kunne vælge mellem flere investorer. Det var netop, hvad Macron utrætteligt fortalte afrikanerne, og han havde da også haft besøg af Etiopiens præsident i Paris. Derimod prøvede han lige så hårdt at få europæerne til at stå sammen, når de

FOTO: Emmanuel Macrons præsidentskab startede med høje forventninger om et styrket EU. Op til EP-valget overdøves hans internationale ambitioner af de gule veste hjemme i Frankrig.

TASS / <http://en.kremlin.ru>

forhandlede med kineserne; først og fremmest Frankrig og Tyskland. Her kunne det sommetider være svært at få fru Merkel med, i hvert fald indtil hun havde fundet den efterfølger, hun foretrak som partileder. Det blev den europæisksindede saarlænding Anne-gret Kramp-Karrenbauer.

Kun Italien gik sin egen vej til Kina. Det havde dårlige minder fra den tid, hvor Etiopien hed Abessinien. Til gengæld kunne kineserne i Rom se, at Europas kultur var lige så gammel som Kinas, som de var så stolte af. Det havde et langt mere praktisk skriftsystem, som afrikanerne nu ville tilegne sig, hvis de bare fik lige så let adgang til de højere læreranstalter, som kineserne havde fået.

Selvom kineserne stadig kaldte sig kommunister, var det svært at se det i anden forstand end, at de hentede nogle ideer i Lenins bog om imperialismen. Det var da også i NEP-perioden, at Deng Xiao Peng tilbragte et år i Moskva. Det vil dog næppe få større indflydelse på det forestående europæiske parlamentsvalg, som Macron har tænkt meget på siden sidste sommer. De gule vestes rabalder, der begyndte i november 2018, fortalte helt kort, at Frankrig var gået i stå, mens Tyskland i 30 år havde slidt med den byrde, de havde fået i ved genforeningen i 1989, hvis man ville anlægge det lange perspektiv, som Helmut Schmidt havde set i sin sidste tale.

○○○